

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatele **J. K.**, zastoupeného JUDr. Petrem Jantačem, advokátem se sídlem v Praze 10, Na Zájezdu 16, za účasti **1) Finančního úřadu pro Prahu 3**, se sídlem v Praze 9, Drahobejlova 48, **2) Finančního ředitelství pro hl. m. Prahu**, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 28, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 12. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 – 111,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 12. 2005 č. j. 38 Ca 606/2001 – 111, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze usnesením ze dne 23. 12. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 – 111, zastavil řízení o žalobě stěžovatele ze dne 28. 11. 2001. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že stěžovatel nesplnil poplatkovou povinnost vyplývající z ust. § 2 odst. 2, § 4 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) poté, kdy byla jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnuta a městský soud jej vyzval k zaplacení soudního poplatku a zároveň upozornil, že pokud poplatek nezaplatí, bude řízení zastaveno. Na tuto výzvu reagoval stěžovatel dalšími žádostmi o osvobození od soudních poplatků, ke které podle městského soudu nelze přihlídnout a není třeba o ní opětovně rozhodovat. První žádost o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta z důvodu zjevné neúspěšnosti (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), neboť jednak byla podána opožděně a jednak je nepřijatelná, přičemž tato otázka byla posouzena i Nejvyšším správním soudem a právní názor městského soudu byl shledán v souladu s právními předpisy. Opačný postup, tj. nové rozhodnutí o další žádosti, by mohl vést k situaci, že by soud opakovaně rozhodoval stejným způsobem o stejně odůvodněných žádostech stěžovatele. Vzhledem

k výše uvedeným důvodům a nezaplacení poplatku ve stanovené lhůtě městský soud řízení zastavil podle ust. § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s ust. § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V kasační stížnosti poukázal na to, že novou žádost o osvobození od soudních poplatků podal proto, že byl soudem usneseními ze dne 16. 11. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 - 103, č. j. 38 Ca 606/2001 - 104, č. j. 38 Ca 606/2001 - 105 a č. j. 38 Ca 606/2001 - 106 upozorněn na možnost tuto žádost podat, pokud má za to, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození. Pokud by upozorněn nebyl nebo byl poučen, že takovou žádost podávat nemůže, zcela jistě by nepodal. Zároveň s touto žádostí podal i žádost o to, aby městský soud řízení nezastavoval, protože se domnívá, že je zde nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mu mohla vzniknout újma. K této žádosti se však městský soud nevyjádřil. O tom, že jsou splněny podmínky pro nezastavení řízení z důvodu uvedeného v ust. § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích rozhoduje soud usnesením, které není třeba doručovat (§ 9 odst. 5 zákona o soudních poplatcích). Stěžovatel má za to, že vzhledem k tomu, že mu před usnesením o zastavení řízení nebylo doručeno žádné zamítavé rozhodnutí, bylo jeho žádosti o nezastavení řízení vyhověno, resp. že soud rozhodl o tom, že podmínky § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích byly u něj naplněny. Z ust. § 9 odst. 5 citovaného zákona lze totiž analogicky dovodit, že pokud by žádosti o nezastavení řízení vyhověno nebylo, je povinností soudu takové rozhodnutí doručit. Bylo-li řízení následně zastaveno, jedná se o rozhodnutí zmatečné, které je třeba zrušit. Stěžovatel také poukázal na skutečnost, že soudní poplatek byl vyměřen nesprávně. První žádosti o osvobození od soudních poplatků nebylo vyhověno jen proto, že žaloba byla označena jako zjevně bezúspěšná, a to z důvodu, že žalovaný správní orgán jednal v daňovém řízení pouze se správcem konkursní podstaty. Tím byl meritorně předjímán výsledek sporu, což je v rozporu s právem na spravedlivý proces. Závěr o zřejmé bezúspěšnosti žaloby tak byl předčasný. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V opačném případě žádá, aby bylo řízení podle ust. § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s. přerušeno a celá věc předložena Ústavnímu soudu, protože lze mít za to, že zákon, kterého je v této věci použito, je v rozporu se zákonem ústavním.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám shledal vadu uvedenou v odst. 3 citovaného ustanovení, k níž musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 28. 11. 2001 podal žalobu a současně požádal o osvobození od soudních poplatků. Jeho žádost byla usnesením ze dne 7. 4. 2003, č. j. 38 Ca 606/2001 - 31 zamítnuta podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., když městský soud dospěl k závěru, že žaloba je zjevně neúspěšná. Tento závěr odůvodnil tím, že stěžovatel v daňovém řízení jednak nevyčerpal řádné opravné prostředky a navíc byla žaloba podána opožděně. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2005, č. j. 1 Afs 55/2004 - 94, ve kterém Nejvyšší správní soud rovněž dospěl k závěru, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, ale z jiného důvodu než uvedl městský soud, a sice pro nedostatek aktivní legitimace stěžovatele. Městský soud následně usneseními ze dne 16. 11. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 - 103 až č. j. 38 Ca 606/2001 - 106 vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za žalobu a poučil jej o důsledcích nezaplacení. Dále uvedl, že soud řízení

nezastaví, „je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníkovi mohla vzniknout újma, jestliže poplatník ve stanovené lhůtě sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl soudní poplatek dosud zaplatit“. Usnesení obsahuje také „Upozornění“, v němž byl stěžovatel seznámen s možností podání návrhu na přiznání osvobození od soudních poplatků, bude-li mít za to, že splňuje podmínky pro takové osvobození. Na toto upozornění reagoval stěžovatel podáním ze dne 28. 11. 2005, které obsahuje jednak žádost o osvobození od soudních poplatků a jednak žádost, aby soud řízení nezastavoval.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu městský soud pochybil, když stěžovatele v usneseních ze dne 16. 11. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 - 103 až č. j. 38 Ca 606/2001 - 106 upozornil na možnost požádat o osvobození od placení soudních poplatků. V dané věci totiž bylo o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků již pravomocně rozhodnuto tak, že stěžovatelova žádost byla zamítnuta, protože jeho žalobní návrh nemůže být zjevně úspěšný. Tím je dána překážka *res iudicata* (věci rozsouzené). Vzhledem k tomu, z jakého důvodu byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození, kterého se pro toto řízení domáhal, nemohla být uvedeným pochybením založena povinnost soudu zabývat se opakovanou žádostí stěžovatele, když skutkově nedošlo, a ani dojít nemohlo, k žádné změně. Skutečnost, že městský soud opakovaně nerozhodl o žádosti o osvobození, byť žádost sám inicioval, tak nemá vliv na zákonnost napadeného usnesení.

Odlišně posoudil Nejvyšší správní soud stížní námitku, že se městský soud nezabýval žádostí, aby řízení nebylo zastaveno. V usneseních ze dne 16. 11. 2005, č. j. 38 Ca 606/2001 - 103 až č. j. 38 Ca 606/2001 - 106 byl stěžovatel poučen o možnosti, že řízení, i při nezaplacení soudního poplatku, za splnění určitých podmínek zastaveno nebude. Stěžovatel podal ve stanovené třídenní lhůtě žádost, aby řízení zastaveno nebylo, která je zřejmou reakcí na toto poučení. Městský soud tedy měl, na rozdíl od žádosti o osvobození od soudních poplatků, povinnost se touto žádostí zabývat. To, že se městský soud v usnesení o zastavení řízení vůbec nevypořádal s důvody, které stěžovatel v žádosti, ve snaze odvrátit zastavení řízení, uvedl, když byl navíc o této možnosti městským soudem poučen, vede Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Ve vztahu k žádosti, aby soud řízení nezastavoval, dále stěžovatel namítal zmatečnost napadeného usnesení. Podle Nejvyššího správního soudu napadené usnesení touto vadou netrpí. Městský soud nerozhodl o tom, že u stěžovatele byly splněny podmínky pro nezastavení řízení a poté řízení zastavil. Taková možnost, tj. konkludentního rozhodnutí, ze zákona nevyplývá. Podle ust. § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích soud řízení pro nezaplacení soudního poplatku nezastaví, je-li nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatníkovi mohla vzniknout újma, a poplatník ve lhůtě určené soudem ve výzvě podle odst. 1 a 2 sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl poplatek dosud zaplatit. Podle odst. 5 citovaného ustanovení rozhodne soud o tom, že jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 4 písm. c), usnesením, které není třeba doručovat. Jelikož v dané věci žádné takové usnesení v soudním spise není, je domněnka stěžovatele, že o splnění podmínek pro nezastavení řízení bylo městským soudem rozhodnuto, mylná a námitka zmatečnosti nedůvodná.

Námitka nesprávného vyměření výše soudního poplatku je podle Nejvyššího správního soudu bezpředmětná, protože městský soud napadeným usnesením o soudním

poplatku nerozhodoval. Z toho důvodu nemůže být otázka stanovení výše poplatku předmětem přezkumu v řízení o kasační stížnosti.

Stejně tak je bezpředmětná i námitka, že je meritorně předjímán výsledek tohoto sporu, protože otázka zjevné bezúspěšnosti žaloby byla posuzována v jiném řízení, a to v řízení o žádosti o osvobození od soudních poplatků, které je pravomocně skončeno, zatímco napadeným usnesením bylo rozhodováno pouze o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, aniž by se již městský soud zabýval otázkou zjevné neúspěšnosti.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O věci bylo rozhodnuto bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. dubna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu